

## એપ્રિલ

- ૧ એપ્રિલ ૧૯૫૬ - રંગભૂમિના વિવિધ પાસાઓની તાલીમ આપનાર , નાટક નિર્માતા નિમેશભાઈ દેસાઈનો જન્મ મુંબઈમાં થયો હતો.
- ૩ એપ્રિલ ૧૯૧૭ - અર્વાચીન ઊર્મિ કવિતા સાથે સંકળાયેલ કવિ પ્રજારામ રાવલનો જન્મ થયો હતો. ( અવસાન ૨૮/૪/૧૯૯૧)
- ૩ એપ્રિલ ૧૯૧૪ - ભારતીય સેનાના ભૂમિદળના ભૂતપૂર્વ વડા ગુજરાતી સેનાપતિ ફીલ્ડ માર્શલ સામ માણેકશાનો જન્મ અમૃતસરમાં થયો હતો. તેઓ ભારતના પ્રથમ ફીલ્ડ માર્શલ હતા. (અવસાન - ૨૭/૬/૨૦૦૮)
- ૪ એપ્રિલ ૧૯૩૬ - સંસ્કૃત ભાષાના અભ્યાસી , ઉપાસક અને સંવર્ધક ડૉ. ગૌતમ વાડીલાલ પટેલનો જન્મ અમદાવાદમાં થયો હતો.
- ૬ એપ્રિલ ૧૯૦૧ - ગુજરાતી સાહિત્યના ઉત્તમ નાટ્યલેખક, કવિ તથા રંગભૂમિના અભ્યાસી ચંદ્રવદન ચિમનલાલ મહેતાનો જન્મ વડોદરામાં થયો હતો. તેમનું ' આગગાડી' નાટક ગુજરાતી સાહિત્યનું સીમાચિહ્ન નાટક છે. ' વાર્તાનો ચકરાવો તેમનો વાર્તાસંગ્રહ છે. ( અવસાન ૪/૫/૧૯૯૧)
- ૭ એપ્રિલ ૧૮૯૭ - સર્જનાત્મક ગુજરાતી સાહિત્ય, વિવેચન અને સાહિત્યિક પત્રકારત્વ ખેડનાર વિજયરાય કલ્યાણરાવ વૈદનો જન્મ ભાવનગરમાં થયો હતો. તેમનું વિવેચન નિર્ભયતા, પ્રયોગશીલતા અને તટસ્થતા ગુણોથી શોભે છે. (અવસાન ૧૭/૪/૧૯૭૪)
- ૮ એપ્રિલ ૧૯૧૫ - ગુજરાતના સાહિત્ય, સંસ્કાર જગત, શિક્ષણના પરમ હિતચિંતક યશવંત પ્રાણશંકર શુક્લનો જન્મ ખેડા જીલ્લાના ઉમરેઠ ગામમાં થયો હતો. ' કેન્દ્ર અને પરિઘ' તેમનો ચિંતનાત્મક નિબંધસંગ્રહ છે. ' ઉપલબ્ધિ' અને શબ્દાંતર' તેમના વિવેચનગ્રંથો છે. તેઓ જાગૃત, નીડર, નિખાલસ સમાજસુધારક હતા. (અવસાન ૨૩/૧૦/૧૯૯૯)
- ૮ એપ્રિલ ૧૮૮૭ - ગાંધીયુગના સાહિત્યગુરુ તરીકે ઓળખાતા રામનારાયણ વિશ્વનાથ પાઠકનો જન્મ ધોળકા તાલુકાના ગાણોલ ગામમાં થયો હતો. તેમણે ' શેષ' ઉપનામથી કાવ્ય, ' દ્વિરેફ' ઉપનામથી વાર્તાઓ અને 'સ્વૈરવિહારી' ઉપનામથી નિબંધો લખ્યા છે.

‘આલોચના’ અને ‘ સાહિત્ય વિમર્શ’ તેમના વિવેચનગ્રંથ છે. (અવસાન-  
૨૧/૮/૧૯૫૫)

૧૦ એપ્રિલ ૧૯૨૧ - ગુજરાતના નિર્ભીક પત્રકાર તથા કટાર લેખક નગીનદાસ સંઘવીનો જન્મ થયો હતો.

૧૦ એપ્રિલ ૧૯૨૧ - ગુજરાતી નવલકથાકાર, વાર્તાકાર અને નાટ્યકાર વર્ષા મહેન્દ્રભાઈ અડાલજાનો જન્મ મુંબઈમાં થયો હતો. તેમણે ઈ.સ. ૧૯૬૮માં પ્રથમ નવલકથા ‘શ્રાવણ તારા સરવડાં’ પ્રગટ કરી હતી. આ ઉપરાંત ‘ આતશ’, ગાંઠ છૂટ્યાની વેળા’, અને ‘બંદીવાન’ તેમની લોકપ્રિય નવલકથાઓ છે. તો ‘ મારે પણ એક ઘર હોય’ અને ‘રેતપંખી’ તેમની જાણીતી લઘુનવલો છે.

૧૨ એપ્રિલ ૧૯૧૭ - ગુજરાતનું ક્રિકેટક્ષેત્રે નામ રોશન કરનાર વીનું માંકડનો જન્મ જામનગરમાં થયો હતો. તેમનું મૂળ નામ ગુણવંતરાય હિંમતલાલ માંકડ હતું. ( અવસાન-  
૨૧/૮/૧૯૭૮)

૧૨ એપ્રિલ ૧૯૨૧ - ગુજરાતી લેખિકા અને વિવેચક હીરાબહેન પાઠકનો જન્મ થયો હતો. ( અવસાન-  
૧૫/૯/૧૯૯૫)

૧૨ એપ્રિલ ૧૯૩૬ - ભરતનાટ્યમ નૃત્યશૈલીના વિખ્યાત નૃત્યાંગના ઈલાક્ષી ઠાકોરદાસ ઠાકોરનો જન્મ થયો હતો. તેમણે ઈ.સ. ૧૯૬૦માં ‘નૃત્ય ભારતી’ સંસ્થાની સ્થાપના કરી હતી.

૧૩ એપ્રિલ ૧૯૧૪ - રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસના સ્થાપક અને પ્રજાના સ્વાસ્થ્ય માટે સેવાયજ્ઞ કરનાર રતુભાઈ મૂળશંકર અદાણીનો જન્મ સૌરાષ્ટ્રના જસદણમાં થયો હતો. (અવસાન ૫/૯/૧૯૯૭)

૧૩ એપ્રિલ ૧૯૧૭ - ગુજરાતી સાહિત્ય વિવેચક ભોગીલાલ જયચંદભાઈ સાંદેસરાનો જન્મ પાટણ તાલુકાના સંડેરમાં થયો હતો. તેમણે ‘ સ્વાધ્યાય’ ત્રિમાસિકના સંપાદક તરીકે સેવા આપી હતી.

૧૫ એપ્રિલ ૧૯૧૪ - ગુજરાતી નવલકથાકાર , નાટ્યકાર, નિબંધકાર મનુભાઈ રાજારામ પંચોલીનો જન્મ વાંકાનેર પાસે આવેલ પંચાશીયા ગામમાં થયો હતો. તેમણે ‘ દર્શક’ ઉપનામથી સાહિત્યસર્જન કર્યું હતું. (અવસાન- ૨૯/૮/૨૦૦૧)

- ૧૫ એપ્રિલ ૧૯૩૭ - મનને હારી લેતી ગુજરાતી ગઝલોના કવિ મનહર શાંતિલાલ મોદીનો જન્મ અમદાવાદમાં થયો હતો. ' આકૃતિ' તેમનો પ્રથમ કાવ્યસંગ્રહ છે. ' ઓમ તત સત્' અને ૧૧ દરિયા તેમના અન્ય ગઝલસંગ્રહ છે. તેઓ 'નિરીક્ષક' અને 'ઉદગાર'ના તંત્રી રહ્યા હતા. ઈ.સ. ૧૯૯૮માં શ્રી ધનજી કાનજી એવોર્ડ એનાયત થયેલ છે. (અવસાન-૨૩/૨/૨૦૦૩)
- ૧૬ એપ્રિલ ૧૯૦૩ - 'સ્નેહરશ્મિ' ઉપનામથી ગુજરાતી સાહિત્ય સર્જન કરનાર ઝીણાભાઈ રત્નજી દેસાઈનો જન્મ વલસાડ જીલ્લાના ચીખલી ગામમાં થયો હતો. ' અતીતની પાંખમાંથી', 'પનઘટ'. 'તરાપો' તેમના કાવ્યસંગ્રહો છે. (અવસાન - ૧૯૯૦)
- ૧૭ એપ્રિલ ૧૯૦૩ - ગુજરાત સાથે અતૂટ નાતો ધરાવનાર સ્કૂનર અને બિલિયર્ડના નિષ્ણાંત ગીત શેઠીનો જન્મ દિલ્લીમાં થયો હતો.
- ૧૮ એપ્રિલ ૧૯૨૭ - ગાંધી વિચારસરણીના ચૂસ્ત અનુયાયી અને પ્રોઢ શિક્ષણને જીવનનું ધ્યેય બનાવનાર રામલાલ પરીખનો જન્મ અમદાવાદમાં થયો હતો. ઈ.સ. ૧૯૮૩ થી ૧૯૯૬ સુધી ગુજરાત વિદ્યાપીઠમાં કુલનાયક તરીકે સેવા આપી હતી. ( અવસાન- ૨૯/૧૧/૧૯૯૯)
- ૧૯ એપ્રિલ ૧૮૯૨ - બાળ કેળવણીના હિમાયતી અને ગુજરાત મોન્ટેસરીનું બિરૂદ પામનાર તારાબહેન મોદકનો જન્મ થયો હતો. ' કોસવાડ' આદિવાસી શિક્ષણ સંસ્થામાં તેમનું યોગદાન વિશેષ હતું.
- ૧૯ એપ્રિલ ૧૯૦૯ - સુપ્રસિદ્ધ પુષ્ટિમાર્ગીય કીર્તનકાર ચંપકલાલ છબીલદાસ નાયકનો જન્મ પાટણમાં થયો હતો. તેમણે ઈ.સ.૧૯૬૫માં ' ગોવિંદસ્વામી' ફિલ્મમાં અકબરની ભૂમિકા ભજવી હતી. (અવસાન- ૫/૧૨/૧૯૯૮)
- ૨૨ એપ્રિલ ૧૯૩૨ - દેશના મહાન કલ્યાણમાર્ગી કર્મઠ સંન્યાસી,ઉત્તમ વક્તા અને લોકશિક્ષક શ્રી સ્વામી સચ્ચિદાનંદજીનો જન્મ પાટણ જીલ્લાના મોટી રાઢુરમાં થયો હતો. તેમનું મૂળ નામ ન્હાનાલાલ મોતીલાલ ત્રિવેદી હતું. તેમનું મૂળ વતન મહેસાણા જિલ્લાનું મુંજપુર ગામ હતું. તેમણે ' શું ઈશ્વર અવતાર લે છે', 'નવા વિચારો' અને ' પ્રશ્નોના મૂળમાં' તેમના ઉત્તમ પુસ્તકો છે.

- ૨૨ એપ્રિલ ૧૯૪૫ - ગુજરાતી સાહિત્યના વિવિધ સ્વરૂપો ખેડનાર માધવ ઓધવદાસ રામાનુજનો જન્મ અમદાવાદ જીલ્લાના પચ્છમમાં થયો હતો.
- ૨૩ એપ્રિલ ૧૯૧૦ - ગુજરાતી રંગભૂમિક્ષેત્રે મહત્વનું યોગદાન આપનાર શ્રી પ્રાણલાલ મણીલાલ નાયકનો જન્મ મહેસાણા જીલ્લાના જગુદણમાં થયો હતો. તેમણે ' મેના ગુજરી', ' મિથ્યાભિમાની' નાટકોમાં સ્ત્રીપાત્રોમાં તેમણે અજોડ ભૂમિકા ભજવી હતી. (અવસાન- ૧૧/૩/૧૯૮૯)
- ૨૪ એપ્રિલ ૧૮૯૨ - નીડર પત્રકાર, લેખક, નાટ્યકાર ચાંપશીભાઈ વિઠ્ઠલદાસ ઉદેશીનો જન્મ ટંકારામાં થયો હતો. તેમણે ' નવચેતન' સામયિકમાં તંત્રી તરીકે સેવા આપી હતી. (અવસાન- ૨૬/૨/૧૯૭૪)
- ૨૪ એપ્રિલ ૧૯૩૨ - કવિ તથા વિવેચક ભાનુપ્રસાદ મૂળશંકર પંડ્યાનો જન્મ અમરેલી જીલ્લાના તોરી ગામમાં થયો હતો. તેમણે ' અડોઅડ', 'ઓતપ્રોત' કાવ્યસંગ્રહ લખ્યા છે.
- ૨૫ એપ્રિલ ૧૯૫૪ - સુપ્રસિદ્ધ ખગોળશાસ્ત્રી ડૉ. પંકજભાઈ જોષીનો જન્મ શિહોરમાં થયો હતો. તેમણે ' તારાઓના મૃત્યુના સંદર્ભે સંશોધન કર્યું હતું.
- ૨૫ એપ્રિલ ૧૯૧૫ - સમાજના પીડિત વર્ગને દાન પ્રવાહમાં મદદરૂપ થનાર દીપચંદભાઈ સવરાજ ગાર્દીનો જન્મ સૌરાષ્ટ્રના પડધરી ગામમાં થયો હતો.
- ૨૬ એપ્રિલ ૧૯૧૫ - આંતરરાષ્ટ્રીય ખ્યાતી પ્રાપ્ત કરનાર ઈજનેર અને ગુજરાત જીવાદોરી નર્મદા યોજનાને સાકાર કરનાર ડૉ.સી.સી.પટેલનો જન્મ થયો હતો. તેઓ લગભગ ૧૯૦ દેશોના ટોચના ઈજનેરોની આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાનો સુવર્ણચંદ્રક મેળવનાર પ્રથમ ભારતીય હતા.
- ૨૮ એપ્રિલ ૧૯૦૫ - વિશ્વ વિખ્યાત સાહિત્યસર્જકોની કૃતિઓ ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદિત કરનાર ગોપાલદાસ જીવાભાઈ પટેલનો જન્મ ખેડા જીલ્લાના કરમસદમાં થયો હતો.
- ૨૯ એપ્રિલ ૧૯૩૬ - અમદાવાદ મિલ ઉદ્યોગના આદ્યસ્થાપક રણછોડલાલ છોટાલાલનો જન્મ અમદાવાદમાં થયો હતો. તેમણે સર્વપ્રથમ અમદાવાદમાં શાહપુરમાં મિલની સ્થાપના કરી હતી.

૩૦ એપ્રિલ ૧૯૨૭ - ગુજરાતી લઘુકથાના સ્વરૂપમાં મહત્વનું યોગદાન આપનાર મોહનલાલ બાભાઈદાસ પટેલનો જન્મ થયો હતો. તેમણે ' પ્રત્યાલંબન', 'કોસ રોડ' નવલિકાસંગ્રહ આપ્યા છે.

gnanbhandar.com